

Karácsony a pokol közepén

2024 december 20. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

Sztehlo Gábor evangélikus lelkész ember maradt a pokol közepén is.

„Elképzelhetetlen látvány tárult elénk, amint akár Pest, vagy a Vár, vagy a Svábhegy felé néztünk... Pest és a Vár fel?! hatalmas tüzek világítottak. A Sztálin-gyertyák közben-közben nappali fényt árasztottak. Újra meg újra

---

hallottunk közben igen erős, sivító zúgást a fejünk felett... Messzi Pest határában, Kőbánya, Lőrinc, Szentmihály, Erzsébet, Soroksár felől pedig ágyúk torkolattüzeit lehetett látni, és messzi hangzó, elhúzódó ágyúdörgést. Lőttek Pestet. Fantasztikus és borzalmas látvány. Buda körülvételével megindult Pest ostroma teljes erővel. 1944 békekészes karácsonya! Hány ember halt meg? Hány családba köszöntött be a rettenetes nyomor és kétségbeesés? Hány testvér, apa, anya, gyermek vált árvává, egyedül valóvá! Megdöbbsent az a rettenetes ellentét, ami ezen az estén eltemt állt. Egyik oldalon Isten a maga ajándékozó szeretetével, a másik oldalon az Istennel szembe fordult ember. Mi az eredmény? Szabadjára engedett pokol, a sátán uralma, a halál aratása. És ebben a rettenetességben ott ültünk feleséggel gyermekeink fekhelye mellett, akik csöndesen és békésen aludtak, és hálát adtunk Istennek, hogy mindeddig megőrzött bennünket..”

Világ Igaza a zsidómentésért

Így emlékezett vissza 1944 szentestéjére [egy harmincöt éves evangélikus lelkész](#) a Városmajor melletti Lorántffy Zsuzsanna utcában levő Légrády-villában, amely ideiglenes menedéket nyújtott neki és családjának. Minden pusztító csapás, kataklizma, katasztrófa, így a második világháború iszonyú kegyetlenségei és szenvedései idején is sokan feltették a kérdést: hol van Isten? Hogyan engedheti meg Isten, hogy ezek megtörténjenek? Sokan feltették ezt a kérdést Sztéhlo Gábornak is, akit az 1944–45-ös tragikus esztendő rémségei megtanítottak arra, hogy az ember sok felesleges kérdést tesz fel a Teremtőjének, ahelyett, hogy cselekedné, amit Teremtője mond neki. A 115 éve született és ötven éve elhunyt evangélikus lelkész, aki 1972-ben megkapta a jeruzsálemi Jad Vasem Intézet, a Világ Igaza kitüntetését, öt évvel ezelőtt pedig posztumusz Magyar Örökség-díjban részesült, Schweitzer József néhai országos főrabbi írta:

Voltak, akik megértették az Isten parancsát és volt bátorságuk cselekedni; ennek értékét lehetetlen felbecsülni.

Ha egy mondatban kell összefoglalni, [mit cselekedett nyolcvan éve Sztéhlo Gábor](#), ez a válasz: legalább kétezer zsidónak minősülte gyermeket és felnőttest mentett meg Budapesten a náciaktól és a nyilasoktól. A svájci emigrációjában az 1960-as évek elején papírra vetett visszaemlékezésében – amelynek első teljes, csonkítatlan szövege [Háromszázhatvanöt nap címmel két éve jelent meg a Magvet Kiadónál](#) – részletesen leírja, amit tett, tapasztalt, átélt 1944 márciusa és 1945 márciusa között. A több száz oldalas könyvből megrendítve, lesújtó, egyúttal felemelő emberi történeteket ismerünk meg a vézskorszakból. Csodálatos, hogy Sztéhlo a rengeteg gonoszság, bűn közepette sok olyan emberrel találkozott és dolgozott együtt, akiket csak a jó oldalukról ismert meg, és tanúbizonyságot akart tenni arról, hogy a Teremtő és gondviselő Isten emberségessé, segítőtve és áldozatkésszé tudja alakítani az önzőt, durva, gonosz embert a legnagyobb veszedelemben és kataklizmában is.

Az evangélikus parasztfjúsági mozgalmat irányító, Nagytarcsán népfőiskolát alapító fiatal lelkész nem akart a történelemben lépni – a történelem lépett az ő életébe, mégpedig 1944. március 19-én, Magyarország német megszállása napján. Egyháza képviseletében hamarosan csatlakozott a Jó Pásztor bizottsághoz, amelyet a református egyház azért hozott létre, hogy a törvények által zsidónak minősített, protestáns vallású gyermekek mentését, gondozását irányítsák. Augusztusban Sztéhlo megállapodott Friedrich Born svájci diplomatával, a Nemzetközi Vöröskereszt magyarországi képviselőjével, hogy a vöröskereszt védelme alatt és anyagi-pénzügyi támogatásával menedékhelyeket alakítsanak ki létre zsidónak minősített gyermekek és – ha szükséges – szüleik számára.

Október elejétől többnyire budai villákban, valamint pesti lakásokban gyermekotthonokat szervezett, rendezett be és irányított, és önzetlen munkatársaival ezeken a menedékhelyen bújtatta és ellátta az üldözött gyerekeket és családokat.

A Nemzetközi Vöröskereszt által a II. kerületi Fillér utcában, egy elmenekült német ember luxuslakásában biztosított irodából végezte Sztéhlo embermentő munkáját, ahol az üldözött Szentmiklósi házaspár és Kramer Pál voltak a legközelebbi munkatársai, a titkárnője Madame Barrée, egy idős svájci francia hölgy, akit Born adott mellé, és aki aztán január végén kimentette az orosz fogságból a magyar lelkészt. Sztéhlo és munkatársai szolgálatát Gyürk István, a Jó Pásztor gyermekotthonok gazdasági hivatalának híve katolikus vezetője segítette, aki teljes odaadással, nagyszerű szervezőerővel és vaskézrel irányította kétezer ember élelmiszerkészletét, ellátását. Mint Sztéhlo írja, Gyürk még Budapest bekerítése előtt vidékről fél vagy egész disznókat szerzett be és osztott szét, és ezekben több száz család élt az ostrom ideje alatt. Az ostrom kezdete előtt mindegyik, már mintegy harminc gyermekotthon – pontosan kiszámított fejadag szerint – hat hétre való teljes élelmiszerkészletet kapott, nagyrészt konzerv

formájában.

Amikor a harcok miatt már járművet nem lehetett kapni, összeszedte a szemetes- és szódáskocsikat, lovakat kért kölcsön a fővárostól, így el tudta szállíttatni az élelmiszert a menedékhelyekre. Valamennyi gyermekotthonban megünnepelték a karácsonyt: nemcsak jóllaktak a gyerekek, de játékokkal is megajándékozták őket. Ők is készítettek papírból kis betlehemeket, rajzokat, agyagfigurákat, így mindenki mindenkit megajándékozhatott.

Sztehlo Gábor visszaemlékezését, egyben tanúságtételét olvasva nyolc évtizeddel később mi is átélhetjük, hogy a halál, a sátán, a bűn hatalma mind megtört a karácsonyi angyali üdvözlés valóságán: „Ne féljete, mert íme hirdetek néktek nagy örömet!” Isten szeretete és gondviselése, a Megváltó születése a karácsonyi valóság a pokol közepén is. Ahogy 1944-ben, úgy ma is.

Borítókép: Stehlo Gábor családjában. (Forrás: evangelikus.hu ; Ócsai Jánosné tulajdona)

Faggyas Sándor - www.magyar nemzet.hu

DR. DRÁBIK JÁNOS
100 ÉVVEL TRIANON UTÁN
DVD A trianoni gyaláztatról tabumentesen

„Egy film amelyet minden magyarnak látnia kell”

Ajánló